

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Tollmann Judit ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Komáromi és Körmendi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Körmendi Csaba Tamás ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű, III.rendű alperes neve III. rendű, a nem védekező II.rendű alperes neve II. rendű alperesek ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. november 27. napján meghozott, 27.P.28.593/2005/38. számú ítélete ellen az I. és III. rendű alperesek részéről 40. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű és a III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek személyenként 6.000 (hatezer) - 6.000 (hatezer) forint másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra további 27.000 (huszonhétézer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek megsértették képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte az alperesek további jogsértéstől eltiltását és a sérelmes helyzet megszüntetésére kötelezését. A II. rendű alperessel szemben 200.000 forint kártérítési igényt terjesztett elő. Kérte

továbbá a 2003. április 25-i és 27-i megbízási szerződés érvénytelenségének megállapítását.

Keresetét arra alapította, hogy korlátozottan cselekvőképes kiskorú volt, amikor 2003-ban az I. rendű alperes és a tulajdonában álló fotóstúdió hallgatói a felperesről törvényes képviselője hozzájárulása nélkül aktfotókat készítettek, a felperes és a III. rendű alperes által kötött megbízási szerződések alapján. Ezen jogellenesen készített fotók közül egyet megjelentettek a II. rendű alperes által kiadott ... Magazin 2005. ... számában az I. rendű alperesről készített cikk illusztrációjaként, a felperes előzetes hozzájárulása nélkül. A felperesről készült aktfotókat közzétették a ... netes honlapon is.

Az I., III. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy azt a tájékoztatást kapták, hogy a felperes már betöltötte a 18. életévét a fotózáskor, a felperes maga is tett ilyen szóbeli nyilatkozatot. A megbízási szerződés alapján mind az I. rendű alperes, mind pedig a fotóstúdió hallgatói jogosultak voltak a felperesről készített aktfotók saját bemutatóanyagukhoz történő felhasználására, nyilvánosságra hozatalára. Utaltak arra is, hogy a felperes korlátozott cselekvőképességére nem lehet hivatkozni, mert megtevesztette az alpereseket az életkorát illetően.

A II. rendű alperes érdemi védekezést nem terjesztett elő a perben.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperesek megsértették a felperes képmása védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy engedélye nélkül készített aktfotókat hoztak engedélye nélkül nyilvánosságra: az I. rendű alperes felperes engedélye nélkül készített aktképét bocsátotta szintén a felperes engedélye nélkül a II. rendű alperes rendelkezésére, aki az általa kiadott ... című magazin 2005. ... számában azt - szintén a felperes hozzájárulása nélkül - közölte, továbbá az I. rendű alperes a felperes engedélye nélkül készített képeket a felperes hozzájárulása nélkül helyezte el a ...netes weboldalon, a III. rendű alperes pedig a felperes engedélye nélkül tette lehetővé, hogy az általa szervezett aktfotós tanfolyam hallgatói rendelkezzenek a felperes aktképeivel, s így azokat nyilvánosságra hozzák, az interneten bárki számára megismerhetővé, hozzáférhetővé tegyék.

Az alpereseket eltiltotta a felperes képmása jövőbeni felhasználásától és kötelezte, hogy távolítsák el azon internetes oldalokról a felperes képeit, amelynek tartalmát befolyásolják (így az I. rendű a ...-ról távolítsa el azokat, a III. rendű alperes pedig szerződéses partnereinél eljárva biztosítsa a jogosulatlanul birtokolt képek további internetes elérhetősége megszüntetését).

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a Magyar Államnak - az illetékhivatal külön felhívására az I., III. rendű alperesek 21.000-21.000, II. rendű alperes 10.000 forint eljárási illetéket, s 15 napon belül a felperesnek az I., III. rendű alperesek 48.000-48.000 forint, míg a II. rendű alperes 24.000 forint perköltséget. Kötelezte továbbá a felperest, hogy

fizessen meg a Magyar Államnak az illetékhivatal külön felhívására 11.000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a keresettel érintett, felperesről közölt felvételeken a felperes egyértelműen felismerhető, az internet olvasói által beazonosítható volt. Ezt támasztotta alá a képek egyedi jellege, továbbá a felperes édesanyjának és barátnőjének vallomása.

Az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy mind a felvételek készítése, mind a felhasználása jogszerű volt részükről, mind az internetes oldalakon, mind pedig a II. rendű alperesi lapban. Ebben a körben az alpereseknek kellett azt megjelölni és hitelt érdemlően igazolni, hogy a képek mikor készültek, azonban ezen kötelezettségüknek nem tettek eleget. A perben az nem volt aggálytalanul megállapítható, hogy az egyes képek mikor készültek, ez pedig nem értékelhető a felperes hátrányára. Így az elsőfokú bíróság valamennyi kép vonatkozásában megállapította a jogsértést, mivel a kiskorú felperes törvényes képviselőjének hozzájárulása nélküli felvétel elkészítése, annak közlése, nyilvánosságra hozatala a Ptk. 12/A. § (2) bekezdése értelmében jogsértő. Erre figyelemmel pedig a 2003. évi szerződések érvénytelenek (október 28. előtt). Az érvénytelenség megállapításához a felperesnek nem fűződött külön méltányolható jogi érdeke, ezért az érvénytelenség kimondása nélkül a jogsértést megalapozóan deklarálta a bíróság. A Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a jogsértés megtörténtét megállapította a képek elkészülte körében. Az I. rendű alperes saját személyében kellett hogy bizonyítsa, hogy az a nyilatkozata, miszerint a work-shoppon készült, felperest meztelenül ábrázoló képet elhelyezi saját portfóliójában egy 2003. október 28-át követő work-shoppon hangzott el és így a felperes a képek készítéséhez hozzájárult érvényesen, azonban ezt a tanúk vallomásai nem igazolták. Az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy a felperesnek a portfólióban történő elhelyezéséhez való hozzájárulása magában foglalja az I. rendű alperes fotóstúdiója internetes hirdetési fórumában, valamint a II. rendű alperesi lapban történő közléshez való hozzájárulást. Márpedig a közléshez történő hozzájárulásnak olyannak kell lenni, amelyből egyértelműen kiderül, hogy a jogosult a későbbi közlés céljával, módjával tisztában van. Ilyen pontos megjelölésnek az I. rendű alperes részéről nem tekinthető a nyilatkozat, ezért akkor sem lenne jogszerű az internetes oldalon és a II. rendű alperesi lapban való nyilvánosságra hozatal, ha igazolta volna, hogy ahhoz a felperes 2003. október 28-át követően járult hozzá.

A felperes ahhoz nem járult hozzá, hogy a vele szerződéses viszonyban levő I. rendű alperes az engedélyével elkészített képet szabadon felhasználja, vagy akár bemutatóanyaghoz, mert a III. rendű alperessel kötött megállapodás az I. rendű alperest nem jogosította képmás készítésére, felhasználására, nyilvánosságra hozatalra. Érvényes felperesi nyilatkozat hiányában a készítésen túl a portfólióba tétel és az ... internetes fórum, valamint a II. rendű alperes számára hozzáférhetővé tétel is jogszerűtlen, ezért jogellenes a II. rendű alperesi közlés is, és a III. rendű alperes is a felperes engedélye nélkül tette lehetővé, hogy az általa szervezett aktfotós tanfolyam hallgatói rendelkezzenek a felperes aktképeivel, azokat

nyilvánosságra hozzák, az interneten bárki számára megismerhetővé, hozzáférhetővé tegyék, mert szerződése a Ptk. 12/A. § (2) bekezdésére figyelemmel érvénytelenek.

Az elsőfokú bíróság nem tartotta helytállónak az alperes Ptk. 85. § (1) bekezdésére vonatkozó hivatkozását. A törvényalkotó nem olyan helyzetbe kívánta hozni a kiskorút, hogy adott esetben képmása készítése és jövőbeni felhasználása sorsáról maga döntsön, ez nem szolgálná a kiskorú érdekeit, tehát ez a típusú értelmezés nem helytálló.

Nem ítélte alaposnak az I. rendű alperes érvelését sem, amely egyébként iratellenes is, miszerint a felperes megtévesztette az I. rendű alperest az életkorát illetően. Az I. és III. rendű alperesek azok, akiknek meg kellett volna győződnie arról, hogy szerződéses partnerük nagykorú, bizonyíthatóan ebben a körben nyilatkozatot nem kértek a felperestől, így ő megtéveszteni sem tudta őket. Nem lehet tehát mellőzni annak a megállapítását, hogy a felperes 2003. október 28-át megelőzően a képmása készítése és felhasználása körében tett szerződéses nyilatkozatai érvénytelenek. Ezen túlmenően a bíróság rendelkezett arról is, hogy az alperesek a jövőben tartózkodjanak az engedély nélkül készített felvételek felhasználásától, és kötelezte arra az I. és III. rendű alperest, hogy az interneten elhelyezett képeket távolítsák el.

A felperes vagyoni kártérítési igényét teljes egészében elutasította az elsőfokú bíróság, ugyanis a felperes nem tudta igazolni és nem ajánlott fel arra nézve bizonyítást, hogy őt képmása engedély nélküli közzététele miatt milyen vagyoni kár érte.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. és a III. rendű alperes élt fellebbezéssel, amelyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérték.

Fellebbezésük indokolásában előadták, hogy a peradatok szerint a fotózásra ún. work-shoppokban került sor a felperes és a III. rendű alperes között létrejött szerződések alapján. Az I. rendű alperes, valamint a hallgatók is jogosultak voltak a felperesről készített aktfotókat saját bemutatóanyagukhoz illetve művészi pályázatokhoz történő felhasználására és nyilvánosságra hozatalára. A felperes tisztában volt a fotózás menetével és a fotók felhasználásával, a fotózásért járó díjazást minden alkalommal átvette.

Hivatkoztak arra is, hogy a bizonyítási eljárás alapján igazolást nyert, hogy a II. rendű alperes részére átadott kép akkor készült, amikor a felperes már nagykorú volt. Utaltak ... tanúvallomására ebben a vonatkozásban. Emellett a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte arra nézve, hogy melyik fotózás alkalmából, melyik fotók készültek. Ez pedig kétséget kizáró bizonyosságot megalapozó módon nem volt megállapítható a per folyamán.

Utaltak arra is, hogy a felperes a képek készültkor alappal feltételezhetően nem töltötte be a 18. életévét, ugyanakkor a megbízási szerződés létrejöttkor a 14.

életévét már betöltötte, tehát a Ptk. 12/A. § értelmében korlátozottan cselekvőképesnek minősült. A Ptk. 12/A. § (3) bekezdéséből és a Ptk. 85. § (1) bekezdéséből az következik, hogy a korlátozottan cselekvőképes személy kérheti, hogy törvényes képviselője adott esetben jelen legyen a képmás nyilvánosságra hozatalához történő hozzájárulás megadásakor, de nem törvényi követelmény, hogy a hozzájárulást a törvényes képviselőnek is meg kell adnia. A felperes sem a szerződéskötéskor, sem a fotózáskor nem kérte, hogy törvényes képviselője is jelen legyen és úgy nyilatkozott, hogy 18. életévét már betöltötte. Mindezek alapján a III. rendű alperes jogszerűen értelmezte a hozzájárulást megadottnak. A szerződés a felperes érdekeinek megfelelt, és ennek alapján a felperes cselekvőképtelenségére illetve korlátozott cselekvőképességére nem lehet hivatkozni.

Életszerűtlennek ítélték a cselekvőképességgel kapcsolatos elsőfokú ítéleti álláspontot. Kiemelték azt a tényt, hogy a felperes adatait a III. rendű alperes egy vele szerződésben álló modellügynökségtől kapta, ahol a felperes úgy nyilatkozott, hogy az első fotózás időpontjában már betöltötte 18. életévét. A III. rendű alperesnél tartott első fotózást megelőzően szintén tett egy ilyen nyilatkozatot, amelynek alátámasztására az I. rendű alperes becsatolt egy elektronikus levélváltást, amelyet az elsőfokú bíróság indokolás nélkül figyelmen kívül hagyott.

Utaltak a Ptk. 12/A. § (3) bekezdésének a) pontjára és a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXI. törvény 72/A. §-ára, amelyek alapján a megbízási szerződést érvényesen létrejötnék kell tekinteni, a felperes a teljesítést elfogadta, valószínűsíthetően érdekeinek az megfelelt, továbbá a jogviszony létesítéséhez a felperes törvényes képviselőjének hozzájárulására ezen szabályok szerint nem volt szükség. A fotók elkészítésére vonatkozó jogviszony egy munkavégzésre vonatkozó jogviszony volt, ezért a Ptk. 12/A. § (5) bekezdésében foglaltakra is hivatkoztak az alperesek. Fellebbezésükben arra is kitértek, hogy az I. és a III. rendű alperes jóhiszeműen járt el és jogsértő magatartást az ügylet megkötése során nem tanúsított. A felperes járt el jogellenesen, a Ptk. 12/A. § (2) bekezdésébe ütköző módon, azonban ebből az alpereseket nem érheti hátrány, mivel a Ptk. 13/B. § (2) bekezdése szerint, aki cselekvőképességét illetően a másik felet megtéveszti, ezért felelősséggel tartozik.

Az elsőfokú ítéletben megállapított perköltség mértékével sem értettek egyet, annak meghatározásánál az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes által előterjesztett és elutasított kártérítési igényt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az alperesek feladata és lehetősége annak bizonyítása, hogy mikor készültek a képek, mentesülési okot nem tudtak az alperesek a perben igazolni. Hivatkozott arra is a felperes, hogy a közléshez történő hozzájárulás során pontosan meg kell határozni a közlés célját és módját, azt a perben az alperesek nem bizonyították, hogy az internetes közzétételhez és a magazinban való megjelentetéshez a felperes hozzájárult. A jognyilatkozat érvényességéhez a törvényes képviselő hozzájárulására lett volna szükség, azonban ezzel nem

rendelkeztek az alperesek. Az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét helytállónak tartotta.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdésének megfelelően csak a fellebbezési kérelmek és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül. Ebben a körben eljárva megállapította, hogy az I., III. rendű alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően helyesen állapította meg a tényállást, amelyre alapított döntése is helytálló, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta - annak indokai alapján - a Pp. 253. § (2) bekezdése és a 254. § (3) bekezdése szerint.

A Ptk.80. § (1) és (2) bekezdése alapján a személyhez fűződő jog megsértését eredményezi az, ha valaki más képmását az érintett hozzájárulása nélkül felhasználja.

A képmáshoz fűződő személyiségi jog több alanyi jogot biztosít a hozzájárulás, a rendelkezési jog tekintetében.

A képmás védelméhez fűződő személyiségi jog szabályozása alapján az alperesi állásponttal ellentétben nem a felperest, hanem az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy érvényes hozzájáruló nyilatkozattal rendelkeztek a fényképek elkészítéséhez, illetve nyilvánosságra hozatalához. Ebbe a körbe tartozik annak igazolása is, hogy a fényképek elkészültekor a felperes már nagykorú volt, így mind a készítésre, mind a felhasználásra jogszerűen került sor.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a lefolytatott bizonyítási eljárás anyagát, amelyből megállapítható volt, hogy több fotózásra sor került a felperes nagykorúságának elérését megelőzően. Annak bizonyítatlansága, hogy konkrétan mely fotó készült a felperes 18. életévének betöltése előtt, nem értékelhető a felperes terhére, figyelemmel arra is, hogy nyilvánvaló módon az I. rendű alperesnek rendelkeznie kellett az ezzel kapcsolatos adatokkal. Az a perben egyértelműen tisztázást nyert, hogy a felperes törvényes képviselője a fotók elkészítéséhez, nyilvánosságra hozatalához nem adott engedélyt, így ezen felvételek elkészítése jogsértőnek minősül, továbbá a 2003. évi megbízási szerződések erre tekintettel érvénytelenek.

A nyilvánosságra hozatal kapcsán az volt megállapítható, hogy a megbízási szerződések, - amelyek egyébként a felperes és törvényes képviselője jogszerű hozzájárulása nélkül érvénytelenek -, csupán arról rendelkeztek, hogy a workshopon résztvevő hallgatók helyezhetik el a felperes a fotóit a portfólióban és ezzel kapcsolatban pályázatuknál nyilvánosságra is hozhatják azt. Ennél konkrétabb megfogalmazást a szerződés nem tartalmaz. Ez a szerződéses tartalom nem jogosítja fel az I. rendű alperest a képek saját portfóliójában való elhelyezésre.

Azt az alperesek egyike sem bizonyította a per során, hogy a portfólióban való elhelyezés tartalmilag azt is magában foglalná, hogy ezt követően interneten, illetve

magazinban való megjelentetést is jelent. Márpedig a képmás megjelentetéséhez szükséges hozzájárulásnak konkrétan és célhoz kötöttnek kell lennie. Jelen esetben a hozzájárulás megadása nem volt megállapítható, ennek hiányában tehát a ... Magazinban és az interneten való bemutatás, nyilvánosságra hozatal jogszerűtlen.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjával abban is, hogy a Ptk. 85. § (1) bekezdése nem értelmezhető akként, hogy a kiskorú törvényes képviselője hozzájárulása nélkül dönthetne képmása készítéséről és nyilvánosságra hozataláról, felhasználásáról. Az I. és a III. rendű alperest terhelte annak kötelezettsége, hogy meggyőződjön arról, hogy a felperes hozzájárulása megfelelő és elegendő a fényképek elkészítéséhez. Amennyiben ezzel kapcsolatosan elmulasztották ennek tisztázását és a szükséges engedély beszerzését, nem hivatkozhatnak arra, hogy jogszerűen került sor a felvételek elkészítésére és felhasználására.

Alaptalannak ítélte a másodfokú bíróság a Ptk. 13/B. § (2) bekezdésére való hivatkozását is, mivel az nem nyert bizonyítást a perben, hogy a felperes megtévesztette volna az alpereseket a cselekvőképességét illetően.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan rendelkezett a jogsértések megállapításáról a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján és a b) szerint helytállóan alkalmazta az eltiltás jogkövetkezményét is.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a Ptk. 84. § (1) bekezdése d) pontjának megfelelően fogalmazta meg az elsőfokú bíróság a jogsértő képek eltávolításának kötelezettségét. Az I. rendű alperes részéről nem lehet az kétséges, hogy ennek a kötelezettségnek eleget tud tenni, tekintettel arra, hogy a fellebbezési eljárás során tett nyilatkozat szerint is a honlapon mindenki a saját képei felett rendelkezik, diszponál, így módjában áll a képek eltávolítása. A III. rendű alperes vonatkozásában az volt megállapítható, hogy az ítéleti rendelkezés helytálló módon más, perben nem álló személyre nézve nem tartalmaz rendelkezést, a III. rendű alperes kötelezettségének megállapításánál pedig helyesen azt vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy számára állnak rendelkezésre azok az információk, adatok, amelynek során ez a kötelezettség megvalósítható, és a hallgatók, mint szerződéses partnerek irányában a III. rendű alperes tud és köteles eljárni. Ezért ezt az ítéleti rendelkezést is helytállónak ítélte a másodfokú bíróság.

A nyilvánosságra hozatal korlátozása, megszüntetése - az alperesi állásponttal ellentétben - nem sért szerzői jogot, ugyanis maguknak a fényképeknek az elkészítése jogellenes módon történt, így az I. rendű alperes alappal nem hivatkozhat jogszerűen szerzett szerzői jogaira.

A Munka Törvénykönyvére történő hivatkozás sem volt helytálló az alperesek részéről, tekintettel arra, hogy a jelen per tárgya a személyhez fűződő jog megsértése, a felek között pedig nem jött létre munkaviszony.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a felperesi képviselőt megillető ügyvédi munkadíj összegét is, tekintettel a becsatolt megbízási szerződés tartalmára, a megtartott tárgyalásokra, helyesen mérlegelte a kifejtett ügyvédi tevékenységet, ezért ennek megváltoztatására a másodfokú bíróság nem látott okot.

A fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésére.

Budapest, 2007. szeptember 6.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.
előadó bíró

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő